

За допомогою епітета-оксиморона «безоке щастя» передає Олесь марність сподівань на щастя у «світах далеких»:

*Залишила гори, кинула смереки,
Подалась за щастям у світи далекі,
А безоке щастя по лісах блукає,
Мавку дні і ночі серед гір шукає.
(«Гори залишила, кинула смереки...»)*

Поезія Олександра Олеся невмируща, бо вона сміється – плаче, б'є піснями в груди...

Ареф'єва Олена Олегівна
Київський університет імені Бориса Грінченка

СТИЛІСТИЧНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ РУХУ

В межах сучасного антропоцентричного підходу лінгвістична наука дедалі більше приділяє значний інтерес до комунікативної діяльності людини. Одним із суттєвих питань постає вивчення руху як однієї з важливих фізичних властивостей людини та категорії буття та зокрема її вербалізації у мові та мовленні. В англійській мові категорія руху актуалізується за допомогою фразових дієслів, що здатні виражати нові значення, а також широко використовуватися у різних жанрах та стилях. Особливої уваги заслуговує вивчення особливостей функціонування англійських фразових дієслів на позначення руху в межах різних стилів.

Мета нашої розвідки полягає у дослідженні специфіки стилістичного використання англійських фразових дієслів на позначення руху. Завдання роботи включають у себе: 1) аналіз поняття «фразове дієслово»; 2) визначення специфічних властивостей групи фразових дієслів на позначення руху; 3) виокремлення особливостей функціонування фразових дієслів зазначеної групи в різних функціональних стилях англійської мови.

Вивченню поняття «фразове дієслово» в англійській мові приділяла увагу велика кількість дослідників (І.С. Анічков, С.Ю. Богданова, К.С. Голубкова І.А. Зозуля, N. Schmitt, F.R. Palmer, J. Povey та інші). Майже в кожній теоретичній та практичній розвідці розглядається питання визначення фразового дієслова. Спираючись на низку проаналізованих робіт, ми, услід за Дж. Поуві, тлумачимо фразове дієслово, як «поєднання простого дієслова та адвербіального та / або прийменникового постпозитива, які формують єдине семантичне та структурне ціле» [4, р. 5]. Таким чином, фразові дієслова складаються з двох компонентів: дієслова та постпозитива (прислівника та / або прийменника), що разом утворюють єдине структурно-семантичне ціле та несуть у собі стале функціональне значення.

З-поміж критеріїв, на основі яких виокремлюють фразове дієслово, варто відзначити такі: 1) заміна одночленним дієсловом; 2) ідіоматика; 3) пасивізація; 4) синтаксичний критерій; 5) використання наголосу для диференціації постпозитивів, тощо [1, с. 118-119]. Грунтуючись на наведених критеріях, можна визначити, чи належить сполучення дієслова та прийменника (прислівника), що слідує за ним, до фразового дієслова, чи виступає простим словосполученням.

За своїм функціональним спрямуванням фразові дієслова поділяються на такі, що позначають напрямок руху, його початок або припинення (наприклад, *go out, get over, run out, throw off*); перехід об'єкта з одного стану в інший (наприклад, *move in, move off*); фразові дієслова із семантичним компонентом «відсутність зміни положення об'єкта» (наприклад, *stay behind, stay down, remain ahead*), фразові дієслова із семантичним компонентом «образ руху» (наприклад, *walk away from, spin along*) [2, с. 151].

З точки зору стилістичних властивостей фразові дієслова поділяється на два великі розряди:

1) формальні – такі, що позбавлені будь-яких експресивних властивостей, з нульовим стилістичним забарвленням та використовуються в усіх функціональних стилях;

2) неформальні – такі, що відрізняються своїми експресивними якостями та поділяються на дві категорії: а) фразові дієслова, що наділяють образністю процесу, дії, наприклад: *to be carried away* – охоплювати (про почуття); зацікавитись чимось; б) фразові дієслова, що відрізняються яскравою метафоричністю, наприклад, *to clear out (off)* – піти геть, «вимітатися» [3, с. 128].

Таким чином, для таких функціональних стилів, як-от науковий та офіційно-діловий, притаманне використання фразових дієслів на позначення руху з нульовим стилістичним забарвленням, наприклад: *In order to finish off the activity of microbe, the scientists used the anti-virus injection*. Однак, фразові дієслова на позначення руху найчастіше зустрічаються в неформальному спілкуванні. Досить часто такі сполучення можна зустріти в художньому стилі, наприклад: 1) *“I have nothing for fellows, like you”, says he; ‘clear out’* (J. Galsworthy ‘The Forsyte Saga’); 2) *He kept them there: partly because they were so very old and partly they fell in so pleasantly with the ancient colour and strength of the black smoky rafters* (H. Wells ‘The History of

Mr. Polly). В обох прикладах використовуються фразові дієслова на позначення руху, що наділяють текст додатковою образністю та експресивністю.

Отже, англійські фразові дієслова можуть використовуватися в різних функціональних стилях, однак найчастіше вони притаманні неформальному спілкуванню та застосовуються для наділення висловлювання образністю та експресивності.

Список використаних джерел

1. Зозуля І. Є. Критерії розмежування фразових і основних дієслів у сучасній англійській мові. *Вісник Донецького національного університету*. Вінниця, 2016. № 1 (2). С. 116–120.
2. Ніколенко А. Г. Актуалізація семантичного аспекту фразових дієслів у процесі навчання англійської мови. *Іноземні мови*. 1999. № 4. С. 31–33.
3. Перцева О. А. Структурно-семантические и функциональные особенности фразовых глаголов движения в современном английском языке. Диссертация. Белгород, 2014. 173 с.
4. Поуви Дж. Английские фразовые глаголы и их употребление. Москва: Высшая школа, 1990. 176 с.

Бондаренко Олександра Ігорівна
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

СТИЛІСТИЧНЕ ЗАБАРВЛЕННЯ ДІЄСЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ *TO ENTER TA TO COME IN («ВХОДИТИ»)*

Дієслова англійської мови *to enter* та *to come in* відрізняються за додатковою характеристикою поняття, що ними виражається та по стилістичному забарвленню.

To enter «входити», «проникати куди – небудь» належить до числа літературних слів, використовується із безпредложним додатком або без нього: *to enter the house, a garden* – *входити в будинок, сад*; *the bullet entered his body* (Webster) – *куля увійшла в його тіло*. *He entered a dense wood* (Mark Twain). – *Він увійшов в густий ліс*. *My clerk entered to say there was a gentleman waiting* (Conan Doyle). – *Увійшов мій службовець і сказав, що якийсь джентльмен чекає на мене*. *They reached the wheat-barn and entered it*. – *Вони дісталися амбара з пшеницею і увійшли в нього*.

Слід зазначити, що дієслово *to enter* також має значення *вступати до навчального закладу*: *to enter the University* – *вступати до університету*; *стати членом будь-якої організації*: *to enter a club* – *стати членом клубу*. Якщо вживати це дієслово саме у стилістичному забарвленні, тоді ми не включаємо його у вищезазначений синонімічний ряд. *Then he began to think of entering the Art Institute*. – *Потім він почав думати про вступ в Інститут мистецтв*.

To enter вживається у образних висловах: *It never entered his head to cease fighting* (Jack London). – *Йому ніколи не спадало на думку перестати боротися*.

Дієслово англійської мови *to come in* «входити в приміщення» відрізняється від дієслова *to enter* тим, що має більш розмовне забарвлення: *“May I come in?” asked a soft voice at the door* (Voynich). – *Можна увійти? – запитав тихий голос у двері*. *At the same moment my door opened and my neighbour came in*. – *В цей же момент мої двері відчинилися і увійшов сусід*.

Дієслово *to come in* в наказовій формі вживається в якості дозволу увійти - у відповідь на стук у двері: *A knock at the door rouse him. “Come in,” he said*. – *Стукім у двері розбудив його*. – *Увійдіть*, - сказав він.

При наявності обставин місця, що вказує, куди саме входить діюча особа, позитивний момент в дієслові *to come in* опускається, а обставина місця вводиться прийменником *into*. В такому випадку *to come (into)* взаємозамінний дієсловом *to enter*: *In reply Rebecca asked him to come into her room*. – *У відповідь на це Ребекка попросила його увійти в кімнату*. *I entered the room and found a gentleman seated near the table* (Conan Doyle). – *Я увійшов у кімнату і побачив чоловіка, що сидить біля столу*. Дієслово *to come (into)* вживається у образних виразах і в такому вживанні також взаємозамінний із *to enter*: *Suddenly an idea came into my head* (Conan Doyle). – *Раптом мені в голову прийшла думка*. *It never entered his head to cease fighting* (Jack London). – *Йому ніколи не спадало на думку перестати боротися*.

Дієслова *to enter* та *to come in* взаємозамінні у випадку, коли вони вживаються без такої обставини місця: *Enter Parker and footman with tray and tea things* (Oscar Wilde) – *Входять Паркер і лакей з чайним приладом на підносі*. *The waiter came in with tea* (Heym). – *Увійшов офіціант з чаєм*.